

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

<p>PRETIULU ABONAMENTULUI. Pentru Austro-Ungari'a: Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr. Pentru Romani'a si strainetate: Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.</p>	<p>PRETIULU INSERTIUNILORU: Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl v. a.</p>	<p>Correspondentiele sé se adreseze Redactiune „BISERIC'A si SCÓL'A.“ Ér banii de prenumeratiune TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD</p>
--	---	--

Nr. 3895/1890.

Partea oficiala.

Esamenele de cualificatiune preotiésca se vor tiené in **27** si urmatóriele dile ale lui **Septembre st. v. a. c.** cu inceperé la or'a **9** nainte de médiadi.

Ceea ce se aduce la cunoscintia clericilor absoluti cu aceea provocare, cá recoursele, instruite conform §-lui 8 din Regulamentu, se le astérna Consistoriului de aici celu multu pana la 25 a disei luni.

Essaminele de cualificatiune invetiatorésca se vor tiené cu inceperea din **17/29 Septemvrie an. curinte, óra 8** diminétia pe cand cei ce dorescu a face acestu essamenu, au a-se presentá cu estrasu de botezu, si testimoniu preperandialu.

Arad, 31 Augustu 1890.

Consistoriulu eparchialu aradan.

Deputatiunea bisericeii nóstre inaintea Majestátii Sale in Oradea-mare.

Biseric'a romana ortodoxa condusa de traditionalele sentiemente de loialitate si de credintia neclatita catra Majestatea S'a si august'a casa domnitória din incidentulu venirei Majestátii Sale la Oradea-mare s'a prezentat Mercuri'a tecuta in numitulu orasiu, prin o deputatiune condusa de Escelenti'a S'a Inaltprésantitulu Domnu Archiepiscopu si Metropolitu Miron Romanul spre a depune la piciórele Tronului sentiamintele omagiale ale bisericeii si poporului romanu din acésta tíera.

Deputatiunea era compusa in urmatoriulu modu:

Escelenti'a S'a Inalt présantitulu Domnu Archiepiscopu si Metropolitu, Pré Santi'a S'a parintele Episcopu alu Aradului Ioan Metian, Pré Santi'a S'a parintele Episcopu alu Caransebesiului Nicolau Popea, Pré Cuviosiele Lor parintii archimandriti:

Ieroteiu Belesiu si Dr. Ilarion Pusicariu, Pré Cuviosiele Lor parintii protosinceli: Iosif Goldisiu, Filaret Must'a si Nicanor Fratesiu, parintii protopresviteri Petru Chirilescu, Moise Bocsian, Teodor Filip, Elia Mog'a, Vasiliu Pap, Petru Suciú, Tom'a Pacala, Dr. Popoviciu din Lugosiu si Iosif Ves'a; profesorulu de teologia Dr. Traian Puticiu, preotii: Dr. Demetriu Barbu, Nicolau Rocsin, Morarescu din Tinod, Lungu din Ponóra, secretariulu consistorialu Ignatie Pap si directorulu seminariulu Augustin Hamsea.

Presentandu-se deputatiunea inaintea Majestátii Sale Escelenti'a S'a, Domnulu Archiepiscopu si Metropolitu pronuncia unu discursu, prin carele dete espressiune sentiemintelor de loialitate si credintia neclatita ale bisericeii si poporului romanu catra Majestatea S'a, catra August'a casa domnitória si catra scump'a nóstra patria.

La acestu discursu alu Escelentiei Sale parintelui Archiepiscopu si Metropolitu, Majestatea S'a s'a induratu pré gratios a respunde, ca primesce cu placere omagial'a espressiune de loialitate din partea bisericeii romane, si radimatu pre aceste sentieminte de fidelitate catra Tronu si tíera este convinsu, ca clerulu bisericeii greco-orientale si in viitoriu totdeun'a va fi condusu de aceste sentieminte; infine Majestatea S'a assigura deputatiunea, de sprijinulu si bunavointi'a neschimbata facia de bisericeii nóstra.

Ambe aceste discursuri le vom publicá in traducere autentica in nrulu viitoriu. Si pana atunci notám, ca dupa acestu discursu Majestatea S'a tienú cercle, si s'a indurat pré gratios a-se intretiené cu Escelenti'a S'a Domnulu Archiepiscopu si Metropolitu, cu Pré Santiele Loru parintii Episcopi, si cu mai multi din membri deputatiunei, — informandu-se asupra unor cestiumi bisericesci.

Infine notám, ca la prandiulu festivu datu in aceeaasi di de catra Escelenti'a S'a parintele Episcopu romano-catolicu Schlauch au fost invitati: Escelenti'a S'a Domnulu Archiepiscopu si Metropolitu si Pré Santiele Lor parintii Episcopi ai nostri.

Multiemind Majestății Sale pentru gratiós'a primire a deputatiunei nóstre ne alaturăm si noi glaulu santelor rogatiuni ale bisericelor nóstre pentru îndelung'a viétia si sanatate a Maiestății Sale si a Augustei case domnitórie.

Unitatea in cugetare si actiune.

II.

Ne-am apucat de lucruri mari in biserica. Am inceput a lucrá cu zelu si staruintia, cá evangeli'a lui Christos se devina in mesura tot mai mare stepana preste mintea si inim'a poporului nostru.

Si timpul nostru este din cele mai grele. Poporul in multe pãrti striga dupa pane. In urm'a inventiunilor celor noue, in urm'a întreprinderilor mari industriale si de comereciu, in urm'a stepaniei capitalelor mari, ce se estinde cu repediune preste intréga lumea, poporul nostru a perdut din isvórele lui de cascigu, si este avisat a-si cautá isvóre noue, si a marí productivitatea pamentului stremosiescu.

Nu mai merge nicairi in lume, nu mai merge nici la poporul nostru cu viétia patriarchala, ticnita de odinióra. Si biserica nóstra, carea a luat angajamentulu a dá unu nou aventu mai puternicu desvoltării poporului, nu póte remané streina nici de viétia si desvoltarea lui pre terenulu economicu, cu atât mai vértos nu, cu cât desvoltarea pre acestu terenu este strénsu si in modu nedespartitu legata de desvoltarea poporului pre terenulu intelectualu si moralu.

Faptele mari se potu sevêrsi, si rezultatele bune se potu abtiené numai lucrandu-se cu unu planu si cu o activitate concentrata. Lucrarea planului de acésta natura si esecutarea lui consciéntiósá cade in sarcin'a eparchielor. Eparchiele nóstre au lucrat si in trecutu in acésta directiune; dar de multe ori au fost impedeate si paralisate prin nentielegeri si prin animosităti, produse prin vorbe nesocotite, aruncate in publicu cu o usiurintia neiertata si fara a privi la relele, cari se infiltréza prin o astfelu de procedere in poporu.

Nentielegeri se mai potu inscená si astadi. Si verb'a este, cá se aflăm modulu, dupa carele se-le potem face, cá ele se nu fia primejdióse, si se nu ne conturbe unitatea in cugetare si actiune.

In punctulu acest'a esista dupa noi numai unu singuru mijlocu, si anume:

Este faptu, ca fiecare omu si-are vederile si convingerile sale, si fiecare omu lucréza, precum lu-duce pre elu capulu lui. Este faptu apoi, ca si celu ce lucréza bine, si celu ce lucréza reu si-are imitatori. Reulu de regula afla mai usior si mai repede imitatori; dar pentru acést'a nu se póte dice, ca binele nu si-ar avé imitatorii sei. Nu este totu omulu dispusu sa-se angajá la lucruri mari si mai cu seama la lucruri grele; dar totusi sunt multi ómeni in lume,

cari ieau asupra loru si astfelu de angajamente. Si ideile mari si lucrurile bune se propaga astfelu, ca se intrunescu la inceputu putieni in cercu mai micu, incepu se lucreze, si rezultatele pre cari le obtienu devinu vediate si cunoscute, ér cei ce le vedu se grupéza si densii, si cerculu lucratorilor devine totu mai mare, ér cu timpul numerata intréga societatea.

Noi am dis in numerulu nostru trecut, ca pentru lucrările mari, la cari ne-am angajat prin biserica, am intrat binisior pre calea, carea ne va conduce cu sigurantia la unitate deplina in cugetare si actiune.

Si am avut puternice motive, cand am facut acea dechiaratiune. Am vediat adeca cu ochii, ca in lucrările, la cari ne-am angajat prin biserica, numerulu celor ce au lucrat si lucréza in urm'a rezultatelor obtienute prin lucrulu mintii si manilor nóstre s'a sporit cu fiecare anu astfelu, încât, sperăm, ca nu suntem departe, cá se fim toti de opotriva vrednici si zelosi impreuna lucratori in agrulu celu santu alu Domnului; ér daca dóra n'am poté se fim nici mai curend, nici mai tardiu toti de unu cugetu si de o sentire, — acésta imprejurare nu ne va poté nici descuragiá, nici retiené de a nu ne continuá calea de a face binele in directiunea, pre carea ni o indigitéza evangeli'a Domnului.

Vorb'a este numai un'a: se fim in curatu cu ceea ce vrem si ceea ce dorim, se realisăm prin biserica starea, in carea se gasesce poporul nostru intre imprejurările vietii de astadi; ér cu acésta vointia si dorintia credem, ca lumea nóstra bisericesca si romanésca este deja in curatu.

Voimu adeca, cá prin institutiunile nóstre bisericesci-culturale se dăm poporului possibilitatea de a-se desvoltá repede si cu sigurantia.

Purcediend de aici ne potem cunósce, si ne vom poté pretini totu mai bine unii pre altii, cand ne vom întrebá, ca încât am lucrat unulu fiesce carele si toti laolalta pentru acésta desvoltare, — ce am facut pentru desvoltarea poporului, si ce am întrelasat a face, seau ce n'am potut face.

Acest'a este modulu si mijloculu, carele ne va poté conduce la deplin'a unitate in cugetare si actiune.

Vasile Alexandri.

Celu ce a cantat dulceti'a limbei nóstre in graiulu plugariului romanu, celu ce ne-a invetiati frumseti'a, si ne-a aretat bogati'a limbei romanesci, — celu ce ne-a aretat, ca modulu nostru de gandire, modulu de vorbire si scriere, este numai atunci nimeritu, daca este in deplina armonia cu modulu de gandire, cu graiulu si cu firea poporului romanu,

celu ce a cantat frumsetiele din codri si concertulu din lunca, — celu ce a cantat in teneretie „viteji'a stremosiésca“ ér mai tardiu a dovedit cu istori'a nóstra nationala in mana faptulu, ca „din vulturu vulturu nasce, din stejariu stejariu resare“, celu ce a cantat canteculu gintei latine

Vasile Alexandri

nu mai este între cei vii.

Dupa rânduielele fiirei a inghitit pamentulu unu omu, — pentru cá dupa rânduielele, ce sunt date geniului si virtutii cu atât mai vêrtos se resara, si se-se rêspondésca in sinulu neamului romanescu spiritulu celu mare alu lui Vasile Alexandri.

Poetulu dórme somnulu veciniciei intr'unu unghiu îngustu alu pamentului seu stremosiescu din Mircesci, de unde o jumetate de veacu a cantat neintreruptu „priveghiatóri'a dulce a limbii romanesci“; dar glasulu carele a ridicat si intarit iubirea de limba, va cresce vecinicu din pamentulu, carele acopere mormentulu poetului, chran'a spirituala a unui „neamu in desceptare.“

Este o îngrijire vecinica a providintiei divine, cá pentru potentiarea mersului popórelor spre cultur'a si perfectiunea crestinésca se-se nasca, si se traiésca in sinulu loru ómeni cá Vasile Alexandri, cari se traiésca vecinicu aici pre pamentu, si vecinicu se dea viétia nobilului si frumosului; si este unu actu de vrednicia si de amoru propriu dín partea popórelor, a studiá, a iubi si a-si assimilá spiritulu si produsele spiritului acestor ómeni: si cand lacramám pre mormentulu poetului, mangaiare avem, ca tierin'a, carele lu-acopere, vorbesce astadi in modu viu cu noi cei remasi in viétia, — si va vorbi cu glasu si mai viu si mai de trainicia cu generatiunile, carí ne vor urmá.

„Doinele si lâcrâmiórele au fost sociulu nedespartit alu romanului in timpurile de góna; prin doine si lâcrâmióre“ a pus poetulu latinitáti fundamentulu celu neclatit la maretulu edificiu alu limbei si literaturii romanesci.

Avem astadi o limba desvoltata si bogata; ér pentru acestu scumpu resultatu unu insemnatu titlu de reunoscentia si celu mai insemnatu este legatu de numele lui Vasile Alexandri.

Lacramám astadi noi toti cei remasi in viétia pentru perderea poetului; dar nu ne este iertat a mania providinti'a atunci, cand a chiamat la sene pre omulu carele cá putieni altii si-a implinit aici pre pamentu detorinti'a de omu si de vrednicu romanu.

Ne rogám providintiei pentru sufletulu densului, cá se primésca in ceriuri cunun'a veciniciei acel'a, carele pentru a poté stá inaintea dreptului judecatoriu duce cu sene dincolo de mormentu respunsulu:

„O Dómne im lume cât am stat“

„Pre Tine Te-am reprezentat.“

O Lacrima
pre mormentulu nepotei miele
LETITI'A IGNATU
— † 11 Sept. n. 1890. —

Stelutia lucitoria! Modélu de creatiune!

En! spune-mi scumpa-draga cá cine te-a tramisu?
De unde-ti ai missiunea se tulburi asta lume,
Se schimbi intro clipita al nostru paradisu?

* * *

... Din ceriu din resiedintia ti-a dísu Domnedieirea
Se vini, si mama-tata asiá se sbiciuesci?
... Ah angeru blandu si candidu! Cu tine fericirea
Sburetu-li-a din lume spre portile ceresci!

* * *

Minune ne'ntielesa, minune maestosa
A vrutu se aiba Domnulu in tine pre pamentu!
Ér cand a fericirei dulci radie luminose
Ne strabatuse pieptulu, atunci crudulu mormentu

* * *

Ah! crancen se deschide si fioros apare
Cerendu-si competinti'a in tonu prepaditoriu!
... Sperantia nu mai este, nu-i modru de scapare!
... Stepane fie-ti mila de omulu moritoriu!

* * *

Fiintia empiree! Faptura maestosa!
Smaragdulu mamei tale si-al tatálu odoru!
Tu scumpa copilitia, ca ori ce mai frumoasa,
Privesce-i din naltime ca angeru pazitoriu!

* * *

Isvorulu fericirei acum e langa tine;
E bunu, ér tu esci casta, poti cere ce voesci!
Eu dîcu: de elu te roga, in siopte dulci si line,
Ca se-ti permita: vecinic l'ai tei dios se tientesci!

* * *

Din plaiul nemorirei spre mam'a t'a privesce
Si lacremile-i seca, ér tatálu sdrobotu
Alina-i suferinti'a si pieptu-i recoresce
Cà-ci dorulu teu lu-arde. Adio Cherubu slavitu!
Aradu 1/13 Sept. 1890.

T. Ceontea.

Viéti'a si opurile s. Atanasie.

In istori'a bisericésca a secl. al IV-lea figur'a cea mai imosanta a fost s. A t a n a s i e, pe carele l-a admirat si'l admira posteritatea si pana in diu'a de astadi, numindu-lu „P a t e r, o r t h o d o x i a e“ (parintele dreptei credintie) si conferindu-i si atributul de „cel mare.“ Istori'a vietii si activitatii sale e totodata si istori'a bisericeii din timpul seu.

A fost plina de curagiu si de lupte, de putere, de fidelitate si intiepciune viéti'a lui; a fost mare in biruinta si mare ca biruit; el a dus o viéti'a, in carea vointi'a si energia, seriositatea si blandéti'a, sciinti'a si credintia au stat in cea mai perfecta armonie. Forti'a lui Atanasie a stat in eminenta sa speculatiune teologica si in promptitudinea, focul si temeiniéti'a cu care érá gata se respunda si se combata pe inimici ortodoxiei. — Ca contimpurean mai tener al parintelui istoriei bisericesci Eusebie a lui Pamfilie, din Cesarea Palestinei, s'a nascut in Alexandri'a, catra fine secl. al III-lea, cam pe la an. 296. Inca din fraged'a sa vârsta s'a impartesit de o crestere si invetiatura bine ingrijita, dreptce de timpuriu a si ajuns in biseric'a de acolo prin sciinti'a, capacitatea, zelul si cresterea sa cea buna la un renume atât de insemnat, încât el de si numai diacon, a fost mân'a cea drépta a episcopului seu Alexandru. Cu invetiatura Arie si cu aderentii lui a purtat o polemie fórte vehementa, pentru „omousia“ Fiiului cu Tatal. Episcopul Alexandru cunoscând capacitatea estrordinara si talentul eminent al tenerului diacon, s'a hotarit a-l luá si a-l duce cu sine la sinodul prim ecumenic, carele s'a tienut la an. 325, in Nicea, unde apoi a si inceput el lupt'a vietii sale. Ca diacon neavând nici loc nici vot in sinod, disputá cu Arie si arienii in conferintie private; si vederile sale, cari le espunea aici, precum si doctrinele, cari le desvoltá si apará aveau cea mai mare influintia asupra debaterilor sinodului ecumenic. Scurt timp dupa aceste episcopul Alexandru móre, ér Atanasie devine succesorul lui, la an. 328. Prin 45 de ani a ocupat cu demnitate scaunul episcopesc din Alexandri'a, fiind esilat de cinci ori, si pretrecând aprópe 20 de ani in esil. A fost model de episcop. Ca contrariu resolut al arianismului a avut se indure fórte mult din partea arienilor. Acesti'a la tóta ocasiunea cautau se-l inegrésca si defaime inaintea imperatului, ridicând cele mai cumplite invinovatiri inconstra lui. Acum afirmau despre el, ca ar fi omorit pe un episcop óre-care, cu numele Arsenie, acum ca ar fi farmecatoriu, ca ar fi profanat un potir sânt, ca ar fi siluit mueri, cá ar fi vatamat maestatea imparátésca, si altele de aceste. Cu astfel de mijlóce le a succes arienilor a-l depune mai intâi sub imperatul Constantine cel mare, in sinodul dela Tir, tienut la an. 335, si al induplecá pe imperatul, ca se-l trimita in esil, carele apoi l-a si esilat la Trier (in Galli'a). Dupa mórtea imperatului, Atanasie a fost reclamat din esil, si rehabilitat in demnitatea sa episcopésca. Dar nu peste mult timp atragând si dobândind arienii pe imperatul Constantiu pe partea lor, de nou l-au depus pe s. Atanasie, in sinodul tienut la a. 341, in Antiochi'a, de unde a scapat numai cu fug'a de mórtea, ce i-au fost pregatit dusmanii sei. Dupa ce sinodul din Rom'a, tienut sub presidiul episcopului roman Iuliu, la a. 341. a recunoscut nevinovatia si ortodoxia s.-lui Atanasie; cel din Sardic'a,

dela an. 343, decretéza repunerea lui solemnă. Numai amemintiat cu resbel din partea fratelui seu Constans, s'a induplecat imperatul Constantiu de a concede s.-lui Atanasie, ca se se re'ntorca si se reocupe scaunul seu episcopesc. Cu nespusa bucurie au primit credinciosii din Alexandri'a pe vechiul lor pastoriu. Dupa mórtea conregelui Constans, arienii ajunsi la putere 'l depun de nou pe s. Atanasie, in sinodul dela Mediolan (Milano din Itali'a), la an. 355, si 'l esiléza. Din acest esil a venit el acasa numai dupa mórtea imperatului Constantiu, sub urmatoriul acestuia, Iulian apostatul. Abia a sosit acasa si pentru restabilirea ordinii bisericesci a si convocat un sinod in Alexandri'a, la an 362. Resultatele imbucurátore ale ostenelelor s. Atanasie au indemnat pe imperatul, ca se-l trimita in esil, ca pe un tulburatoriu de pace si linisce. La an. 364 érási se re'ntorce acasa, cu concessiunea imperatului Iovian. Dar succesorul acestuia Valens, un arian infocat, 'l persecuta, deci s. Atanasie fuge, inse i-se concéde dupa patru luni ca se 'si reocupe scaunul episcopesc, trairid in pace si linisce pana la an. mortii sale 373, si având la sfersitul vietii sale satisfacerea, de a vedé arianismul nimic si descompus. Poporul l-a venerat adénc si l-a iubit cu insufletire.

Activitatea sa literara in cea mai mare parte a fost dedicata polemice sale cu arienii, dar pe lângă acést'a a mai combatut el si invetiaturile lui Apolinarie din Laodicea (apolinarismul), si a aparat crestianismul fatia de atacurile si invinuirile pagánilor. Opul seu cel mai insemnat e scrierea sa apologetico-polemica: „Despre intruparea cuvéntului lui Dumnezeu“ (Περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ λόγου), indreptata contra arienilor si a lui Apolinarie. In dóue cărti contra gintilor (pagánilor) „Libri II. contra gentes“ (Κατὰ Ἑλλήνων) contesta paganismul si arata necesitatea intruparei cuvéntului ddiesc. Celelalte scrieri ale sale, anume esegetice, apologetico-polemice contra jidovilor si a Macedonienilor, dogmatice precum si epistolele sale pascale sunt de mai putiena valóre. In urma el a scris si viéti'a s. Antonie, parintele monachismului, fatia de carele a nutrit o adenca stima si veneratiune; de unde se pote esplica si nisuinti'a lui intru propagarea monachismului. — Cu nedreptul i-se atribue renumitul simbolu, numit atanasian, (Symbolum Athanasium), carele dupa tóte criteriile pare a fi din jumetatea a 2-a a secl. al II-lea, si se crede a fi compus de un scrietoriu occidental.

Dr. Tr. Puticiu.

Ratiotiniu

despre averea reuniunii femeiloru romane din Arad si provincia dela 1 Ianuariu n. 1889 pana la 31 Decembre n. 1889

A) Perceptiuni.

- 1) Conformu ratiotiniului dela 31 Decembre n. 1888, aprobatu

de catra onorab. comitetu, si aici in copia alaturatu, reuniunea dispune in libelulu dela Victori'a .	4053 fl. 14 cr.
2) Totu conformu acelu ratiotiniu in bani gata	4 fl. — cr.
3) Tace delo membri pe anulu 1889 conformu numeriloru diurnalului de cassa 15, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26 si 27,	386 fl. 40 cr.
3) Interese dela Victori'a pe semestrulu primu Ianuar—Iuniu	105 fl. 76 cr.
4) Contribuiri pentru balulu amenatu	13 fl. — cr.
5) Interese dela Victori'a pe semestrulu alu doilea (Iuliu-Decembre)	110 fl. 20 cr.
	<u>4672 fl. 50 cr.</u>

adeca patru mii siese sute siepte dieci si doi florini si cinci dieci cruceri val. austr.

B) Erogatiuni.

1) Cununa pre sicriulu fericitei presidente Hermin'a P. Desseanu	25 fl. — cr.
2) La tipografi'a diecesana diverse	40 fl. 95 cr.
3) Doue sigiluri	21 fl. — cr.
4) Spese diferite	— fl. 28 cr.
5) Secretariulu P. Truti'a spese	20 fl. — cr.
6) La tipografi'a diecesana diverse	42 fl. 50 cr.
	<u>149 fl. 73 cr.</u>

adeca un'a suta patrudieci si noua florini, siepte-dieci si trei cruceri v. a.

C) Bilanti'a.

A) Perseptiuni	4672 fl. 50 cr.
B) Erogatiuni	149 fl. 73 cr.

Starea actuala 4522 fl. 77 cr.

adeca patru mii, cinci sute, doue dieci si doi florini, siepte dieci si siepte cruceri val austr. ce se afla

1) In libelulu dela Victoria nr. 21	4519 fl. 10 cr.
2) In bani gat'a	3 fl. 67 cr.

La olalta . 4522 fl. 77 cr.

adeca patru mii cinci sute doue dieci si doi florini si siepte dieci si siepte cruceri val. austr. ceea-ce este crescamentu in anulu 1889 de 465 fl. 63 cr. netto.

Esibitele necesarie la singuraticile positiuni ale diurnalului de casa in numeru de 25, cu alte adnese trebuintiose, se alatura aici spre ilustrare.

Arad 31 Decembre st n. 1889.

Rhea S. Riza Ceontea, m. p.
cas.

Aurelia Belesiu, m. p.
v. pres.

Petru Truti'a,
secret.

La datulu de astadi, subscris'a comisiune revedindu Ratiociniulu de facia, si confrontandu-lu cu

diuariulu si cu documintele de cassa despre perceptiuni si erogatiuni, l-a aflatu in ordine buna si corectu; dreptee propune ca Dnei casiera pe langa cautel'a indatinata dandui-se absolutoriu, se i-se esprime si multumita protocolara pentru zelulu si interesarea desvoltata in scopulu Reuniunei.

Arad, in 14/26 Maiu 1890.

Ignatiu Papp, m. p.
secretariu consist. ca
membru al comisiunei;

Demetriu Antonescu, m. p.
membrulu comisiunei.

Georgiu Purcariu, m. p.
membru comisiunei de revisiune.

Statutele

alumneului greco-orientalu romanu in Timisiór'a.

§. 1. Fostulu alumneu nationalu romanu in Timisiór'a se sustiene si mai departe cu intréga s'a avere sub numele de „alumneu greco-orientalu romanu in Timisiór'a“ cá institutu de crescere pentru tinerimea romana de confesiunea greco-orientala, care studiéza in Timisiór'a la institutele de invetiamentu mai jos amintite; alumneulu sta sub conducerea consistoriului gr. or. roman din Arad.

Scopulu institutului.

§. 2. Scopulu institutului este a provedea in Timisiór'a cu vipt, cortelu si spalatu teneri romani seraci de confesiunea greco-orientala, cari studiéza in Timisiór'a la scólele gimnasiale, reale, comerciale, industriale si eventualu la alte institute de cultura: tenerii, care voescu se fie intretienuti in alumneu trebuie se aiba portare buna morala si in studiere se produca calculi indestulitori.

Sustienerea alumneului.

§. 3. Pentru sustienerea alumneului se constituie o societate de binefacere, care va avea se grijasca de procurarea mijlóceloru pentru esistinti'a alumneului si de provederea alumnistiloru.

Membrii societätii.

§. 4. Membrii societätii sunt fundatori si ordinari; membrii fundatori sunt aceia, cari odata pentru totdeuna solvescu celu putien 100 fl. in fondulu alumneului; fostii membrii fundatori alu fostulu alumneu nationalu romanu remanu si mai departe membrii fundatori ai alumneului gr. or. roman; ér membrii ordinari sunt aceia, cari se deobliga in scrisu pe unu tempu celu putien de 6 ani a solvi in tot anulu o taxa anuala de celu putien 3 fl., si acesti remanu membri numai pe tempulu obligamentului.

Mijlócele institutului alumnealu.

§. 5. Mijlócele institutului sunt: venitul ave-rei presente a alumneului, taxele membriloru funda-

tori si ordinari, eventuale fundatiuni, donatiuni si alte venite si contribuii.

Organele societății.

§. 6. Afacerile societății se administră prin adunarea generala si prin comitetulu de administrare.

Adunarea generala.

§. 7. Societatea tiene in fiecare anu in Timișor'a la tempulu, ce-l va defige comitetulu, o adunare generala ordinara, ér adunari generale estra-ordinare cate se vor aflá necesare; adunarile generale se convóca prin comitetulu alumnealu ce'u putien cu 14 dile nainte de terminu prin jurnalele romane ce le va designá adunarea generala.

§. 8. In adunarea generala au vot acei membrii fundatori, cari au solvit tóta taxa; ér dintre membrii ordinari numai aceia cari au solvit tóte taxele anuale pe tempulu pana la finea anului, in care se tiene adunarea generala.

§. 9. Presedintele permanentu alu adunariloru generale este episcopulu gr. or. roman din Arad, in absentia lui prezidiéza presedintele eventualu vicepresedintele comitetului; la ori care adunare generala, in care nu va presidia episcopulu, consistoriulu are drept a trimite unu comisariu, carele se presideze in adunarea generala pentru care este esmis.

§. 10. Adunarea generala discuta si aduce concluse in tóte afacerile institutului are d'a griji de sporirea averei alumneului si de administrarea acelei parti a averei alumneale, carea i-se va concrede societății resp. comitetului spre administrare din partea consistoriului; esaminéza prin o comisiune esmitenda de 3 membrii reportulu anualu si socotile anuale a comitetului; statoresce pentru fiecare anu numerulu alumnistiloru si bugetulu pe anulu viitoriu; tote conclusele adunariloru generale numai atunci se ridica la valóre si sunt executabile, dupa ce vor fi aprobate din partea consistoriului, unde sunt totdeuna dupa adunarea generala in termin de 8 dile a se substerne; tot in acestu terminu raportulu si socotile comitetului sunt a se substerne consistoriului spre supra censurare, si numai dupa acésta supracensurare are numai consistoriulu dreptulu a dá séu a denegá absolutiu comitetului. Averea alumneului se administră prin consistoriu.

§. 11. Cand consistoriulu ar observá neglijentie seu neregularitate din partea comitetului are dreptu a suspende comitetulu din functiunea sa, si a esmite unu comisariu, carele se convóce si se conduca o adunare generala estraordinara pentru alegerea altui comitetu.

§. 12. Conclusele se aduc in adunarile generale cu majoritatea voturilor verbale celoru presenti

in cas de voturi asemeni votulu presiedintelui decide, la cererea a 3. membri se face votare secreta; conclusele adunarilor generale sunt numai la consistoriu apelabile.

§. 13. Daca societatea in o adunare generala s'ar dechiera de disolvata, la care conclus se cer 2/31 din voturile celoru presenti, institutul alumneal remane neatins si-l va administrá consistoriulu prin organele sale.

Comitetulu.

§. 14. Comitulu se alege prin adunarea generala pe 6. ani si consta din 7 membri, adeca din unu presiedinte, unu vicepresiedinte, unu notariu, unu casariu si 3 membri; cá comitetulu se pota aduce concluse valide trebuie se fie de fatia celu putien 3. membrii, conclusele le aduce cu majoritate de voturi, cand voturile sunt asemeni presiedintele decide; tot comitetulu in solidum este respundiatoriu pentru averea alumneala administrata de densulu.

Agendele comitetului.

§. 15. Comitulu prin presedintele eventualu vicepresedintele seu representa societatea, executa conclusele adunariloru generale si ordinatiunile si dispositiunile consistoriului grijesce de mijloce pentru sporirea averei alumneale si de incassarea pretensiunilor, administră aceea parte a averei alumneale, carea spre acoperirea speselor curente i se va incredintiá din partea consistoriului, plusulu este totdeuna a se transpune la consistoriu.

§. 16. Comitulu conduce institutul respective grijesce de intretinerea si purtarea alumnistilor, hotaresce despre primirea lor in alumneu, pentru primire escrie concursu celu putien cu 14 dile nainte de terminu in jurnalele romane designate de adunarea generala; petitiiunile in scris pentru primire in alumneu adresate catra comitetu sunt a se ajusta cu testimoniu — scolaru din anulu premergatoriu, cu atestasu de paupertate vidimat si de preotulu localu alu competentului si cu estras de botezu; — comitetulu este indatoratu a eschide din alumneu ori cand pe acelu elevu carele este neglijent in studii séu are portare nemorala.

§. 17. Documentele alumneului se subscriu prin presiedinte si unu membru alu comitetului; cand este inpedecat presiedintele, tote agendele lui le executa vicepresedintele; comitetulu trebuie in tota luna se tiena celu putien o siedintia si in tota lun'a celu putien odata se censuréza si controléza starea cassei si documentele si actele referitóre la administrarea si incassarea averei cassariulu este indatorat in tota luna a face report lunar despre perceptiuni si erogatiuni, reportul acesta este a se contrasigné de presiedinte; cassariulu pote face solviri numai pe bas'a conclusului comitetului la asignarea presiedintelui.

§. 18. Documentele si actele alumneului sunt in tot anulu a se transpune consistoriului spre pastrare.

Nr. 2717/1890.

Acestea statute se apróba si din partea consistoriului. Arad, din siedintia consistoriala tienuta in 5/17. Iulie 1890. (L. S.) *Ignatiu Papp*, mp. secretariu consist.

D I V E R S E.

* *O scire imbucuratóre.* Ni se comunica din izvor autenticu, cumca pe mane 3/15 ale curintei, se vor intruni la Timisior'a comissiunea delegatiunei romane, si Serbe, pentru incercarea impacarii amice, in privintia averilor bisericesei comune, din comunele mixte. Bunul Dumnedieu se ajute cá se se termine si aceasta afacere, pe calea impacarii, de toti dorita.

* *Himenu.* Dnulu Aureliu Catone teol. abs., si-a serbat cununi'a cu d-siór'a Lucreti'a Papp in 7 l. c. n. in sf. biserică din Buntesci.

Felicitarile nóstre!

* *Dare de séma si multiamita publica,* despre banii incursi cu ocaziunea petrecerei de dans aranjata de tinerimea studiósă romana din Lipov'a, la 15/27 Augustu 1890 in sala la „Archiducele Iosif.“

Banii incursi sér'a la cassa au fost 157 fl. ér suprasolviri la adresa Reverendisimului Domnu Protopopu Voicu Hamsea 11 fl. la olalta 168 fl. din cari subtragându-se speșele de 88 fl. a mai ramasu unu venitu curatu de 80 fl.

Cu ocaziunea acésta au binevoitu a suprasolvi urmatorii: cu 5 fl. Dna Ecatarina Scalla, cu 3 fl. Dnii: Voicu Hamsea, Dr. Auréliu Halic, Gavril Papp (Sioimosiu) cu câte 2 fl. Dnii: Augustin Hamsea, Dr. Nestor Oprean, Iulius Marcoviciu, Kishalmy Ferencz; cu câte 1 fl. Nicolau Cosiariu, Dr. Traian Puticiu, Izidor Georgeviciu, Otto Tieran, Nusbaum, Alesandru Tieran (Totvaradia), Teodor Stef. Simon, Szkalla Iozsef, N. N., Vasiliu Belesiu (Chitighaz), si 50 cr. Alecsandru Lazar (Corbesci)

Tinerimea româna studiósă din Lipov'a pentru acestu actu nobilu si maretiu, i-si esprima respectuósă multiamita tuturoru spectatiloru contribuenti. Pentru comitetulu aranjatoru: Silviu V. Bichicean, secretaru.

Nr. 795/90 Sc. 1890.

A V I S.

Pe teritoriulu si sub jurisdictiunea subsemnatului Consistoriu gr. or. din Oradea-mare aflandu-se in vacantia mai multe statiiuni invetiatoresci prevediute cu salarie, pentru cari in specialu nu s'au pututu escrie concursu, — competintii, respective toti acei preparandi absoluti, cari ar voi a se aplicá la aceste statiiuni invetiatoresci vacante, sunt avisati si poftiti a-si presentá recurselu la acestu

Consistoriu spre a puté fi instituiti la un'a seu alt'a din acele statiiuni invetiatoresci. — Numele comunelu bisericesci in care se afla acele statiiuni invetiatoresci vacante, precum si salarielu impreunate cu acele, se potu vedea in cancelaria consistoriala.

Oradea-mare 13/25. August 1890.

Consistoriulu gr. or. oradanu.

C o n c u r s e.

Se escrie pe statiunea vacanta inv. din Cef'a — ppresv. Tincei — cu terminu de alegere pe 3 15 Oct. a. c. pana cand recurrentii au a-si tramite recurselu subscrișului ppresviteru in Cef'a (Cséffa) adjustate cu testimoniu de calificatiune si testim. din limb'a magiara, presentându-se pana la alegere in biseric'a locala, spre a-si aretá desteritatea in cantari si tipicu.

Emolumintelu, — pe langa observára §-lui 74. din regulamentulu pentru invetiamentu, — sunt:

a) bani gat'a 112 fl. v. a. e) 12 cubule bucate grau si cucurușu. c) pamentu aratoriu 7 jug. 754□ castastr. d) pentru cumperarea si adusulu lemnelu de focu, din cari se va incaldi si scól'a, 60 fl. v. a. e) doi stangeni paie, f) stolele cantorali: de la inmormentari mari 1 fl. mici 50 cr., cununii, 50 cr., si alte accidentii mai mici. g) cartiru liberu cu doue chilio padimentate, cuina si camera, h) unu intravilanu si o canepisce.

Cef'a (Cséffa), 27 Aug. 8. Sept. 1890.

Comitetulu parochialu

prin: IOSIF VESS'A, m. p. protopresviteru.

Pe statiunea de invetiétóre din San-Nicolaulu-mare, nearatanduse competente cu calificatiunea receruta; — terminulu de alegere pe langa conditiunile deja publicate sa amenat pe 16 23 Septemvru a. c. Acele care sunt cualificate si au ani de servitii vor fi prin decret definitiv denumite, — éra cele necualificate numai provisor-minte pe unu anu.

San-Nicolaulu-mare, 22 Augustu (3. Septem.) 1890.

SVETONIU PETROVICIU, m. p. vicariu protop. cá presiedinte.

Pe statiunea invetiatorésca dela scól'a gr. or. din Merođ'a, inspectoratulu Borosi-Ineului se escria concursu cu terminu de alegere pe 17 Septemvru a. c.

Emolumintelu sunt:

1. In bani 200 fl.
2. In naturale 8 cubule bucate parte grâu, parte cucurușu.
3. 9° lemne, din care are a se incaldi si scól'a.
4. Pentru conferintia 8 fl., scripturistica 8 fl., curatortulu scólei 6 fl.
5. Cortelu liberu cu gradina de legumi.

Recurselu adjustate conform legii sunt a se trimitu subscrișului inspectoru in Borosi-Ineu (Borosjenő) pana la 14 Septemvru a. c.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu inspectorulu scolaru: IOAN CORNEA, m. p.

Pe statiunea invetiatorésca dela scól'a gr. or. din comun'a **Monerau**, inspectoratul Borosi-Ineului se escria concurs cu terminu de **30 zile dela prim'a publicare**.

Emolumintele sunt:

1. In bani gat'a 180 fl.
2. In naturale 7 cubule grâu, 7 cubule cucuruзу.
3. 8° Lemne, din cari se incaldiesce si scól'a.
4. 10 màji fênu.
5. Cortelu liberu cu gradina de legumi.

Recursele ajustate comform prescrieloru legii sunt a-se trimite subscrisului inspectoru in Boros-Ineu (Boros-jenó) pana la 14 Septemvre.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu inspectorulu scolaru: **IOAN CORNEA**, m. p.

—□—

Pentru deplinirea definitiva a postului invetiatorescu dela scóla romana gr. orient. din **Berecheiu** protopopiatulu Boros-Ineului inspectoratul Siepreusiului, se escrie concursu cu terminu de alegere pe **9 Septemvre a. c. st. v.**

Emolumintele anuali sunt: in bani gat'a 310 fl. 79 cr. pentru conferintie 8 fl., scripturistica dupa necesitate, 12 orgi lemne din care se va incaldi si sal'a de invetiamentu, jumetate sesiune de pamentu parte aratoriu, parte fenatiu, cuartiru liberu cu unu intravilanu, dela imormentari unde va fi poftitu dela cei mari 50 cr. dela cei mici 20 cr.

Doritorii de a ocupa acestu postu recoursele loru ajustate conformu stat. org. cu testimoniu de cualificatiune invetiatorésca si din limba magiara se se subscérna parintelui inspectoru de scóle in Miske p. u. N.-Zerénd Ioanu **Avramu**, avendu pana la alegere a-se presenta in vre-o dumineca seu serbatóre la biserica pentru de a-si areta desteritatea in celea rituale cei cu clase gimnasiale vor fi preferiti; insa nu vor fi eschisi neci cei fara clase.

Berecheiu, 12/24 Augustu 1890.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **IOANU AVRAMU**, m. p. inspectoru scolaru.

—□—

Pentru vacant'a parochia de clas'a III. imbinata si cu statiunea invetiatorésca din **Vasóia**, in protopresbiteratul Buteniloru — prin acést'a se escrie concursu cu terminu de alegere pe **23 Septemvre a. c.** pana candu recurentii si-vor substerne recoursele sale si se vor presentá vre-odata in biserica cá sè se faca cunoscuti alegetoriloru.

Venitele sunt:

1. **Prectiesci**: a) un'a sesiune pamentu aratoriu si fênatiu, b) stole si câte o mesura de cucuruзу — biru dela 110 case.

2. **Invetiatoresci**: a) salariu anualu 100 fl.; b) 5 sinice grâu, 5 sinice cucuruзу si 1 sinicu fasóle; b) jumetate de sesiune pamentu de pasiunatu; c) 8 stêngini de lemne din cari sè se incaldiésca si scól'a; d) cuartiru liberu cu gradina.

Vasóia, la 12. Augustu 1890.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **CONSTANTINU GURBANU**, m. p. protopresviteru.

—□—

Pentru indeplinirea definitiva a postului invetiatorescu vacantu, de la scóla confesionala rom. gr. or. din comun'a bisericésca **Bulz'a** protopresviteratul Lipovei, diecesa Aradului, comitatulu Carasiu-Severinu, se escrie concursu cu terminu de alegere pe diua de **8 Septemvre, a. c. st. v.** pre langa urmatórele emoluminte:

- a) in bani gata 154 fl. 71 cr.
- b) in naturale 43 meti de cucuruз in bómbe,
- c) pentru conferintia 10 fl.
- d) pentru scripturistica 3 fl.
- e) lemne 10 orgii.
- f) pament 4 jugere fenatiu,
- g) cortelu liberu in edificiulu scolaru si gradina pentru legumi.

Cari emoluminte déca se computéza tóte in bani, dau sum'a de 325 fl. 91 cr. v. a.

Doritorii cari voescu a recurge la castigarea acestui post vor avea recoursele lor a-le instrua, conform prescrieloru din statutulu organic, producend testimoniu din limba magiara, precum si atestatu despre conduita lor de pana aci déca vor fi fost aplicati ca invetiatori in care va statiune, si astfeliu instruite adresandu-le comitetului parochialu sa le substérna M. On. Domn Demetriu Marcu inspectoru de scóle per Soborsin in Birkis, celu multu pana in 26 Augustu a. c. st. v. precum si a se presenta la sánta biserica, in careva di de Dumineca seu serbatóre. pentru a-si areta desteritatea in cântarile bisericescu si tipicu.

Bulz'a, la 28 Iuliu, 1890.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **DEMETRIU MARCU**, m. p. inspectoru de scóle.

—□—

Pentru deplinirea parochiei vacante din **Bruznicu**, — Protopresbiteratul Lipovei, — prin acésta se escrie de nou concurs cu termin de alegere pe **9/21 Septemvre a. c.**

Emolumentele sunt:

1. Un'a sesiune de pamentu:
2. Birulu dela 200 Nr. de casa câte o masura de bucate.
3. Stolele usuate dela 200 nri de casa.
4. 2 platiuri parochiale.

Aceste emolumente computeate in bani dau unu venitu anualu de peste 500 fl. v. a. — Alegandulu preot e indatoratu conform §. 8. din regulamentu a da jumetate din venitul parochial protesei remase veduve prin mórtea fostului preot Ioan Iovescu, — pana la unu anu dela mórtea acestuia, adeca pana la 11/23. Maiu 1891. —

Doritorii de a ocupa parochia vacanta din Bruznicu, dovedindu cualificatiune cel putien pentru parochiile de cl. III. au asi substerne recoursele lor instruite conform stat. org. si regulamentulu pentru parochii, si adresate comitetului parochial din Bruznic, parintelui protopresbiteru Voicu Hamsea in B. Lippa, pana la terminul mai sus indicatu, precum si a se presenta in vre'o Dumineca seu serbatóre in Sfta biserica din Bruznic spre a-si arata desteritatea in cele rituale.

Bruznicu, 12/24 Augustu 1890.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **VOICU HAMSEA**, m. p. protopresviteru.

—□—